

2026 høring

Habilitetspolitik for Sundhedsvæsenets Kvalitetsinstitut - høringsversion

© Sundhedsvæsenets Kvalitetsinstitut, 2026

Udgiver
Sundhedsvæsenets Kvalitetsinstitut
Hedeager 3
8200 Aarhus N

www.sundk.dk

Version 1.0
Versionsdato: 22.01.2026

Indholdet kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Indhold

Formål og baggrund	4
Anvendelsesområde og grundlag	5
Forvaltningslovens definition af habilitet	6
Om forskellen på interessekonflikt og habilitet	6
Habilitetserklæring – deklarering af interessekonflikt.....	7
Ansvar	7
Hvem skal udfylde habilitetserklæring?	7
Oplysninger i en habilitetserklæring.....	8
Vurdering og håndtering af habilitet.....	9
Generel og speciel inhabilitet.....	9
Karensperiode.....	9
Forhold og typer af aktiviteter, der indgår i vurdering af habilitet	9
Advisory boards og anden form for rådgivningsaktiviteter	10
Deltagelse i forskningsaktiviteter eller -samarbejder	10
Modtagelse af økonomisk støtte, honorar, sponsorering eller tilsvarende ydelser.....	11
Deltagelse i møder, konferencer og lignende arrangementer	11
Ejerskab af aktier	11
Ejerskab af privat virksomhed, som udbyder sundhedsydelser, herunder almen lægepraksis/klinik eller privat speciallægepraksis	12
Offentliggørelse	13
Særlige situationer.....	14
Ikrafttræden af habilitetspolitik	15

Formål og baggrund

Sundhedsvæsenets Kvalitetsinstitut (SundK) arbejder på tværs af sundhedsvæsenet for at sikre ensartet og høj kvalitet i patientforløb – med mest mulig sundhed for ressourcerne.

Sundhedsvæsenets Kvalitetsinstitut (SundK) varetager opgaver inden for udvikling, vurdering og opfølgning på kvalitet og patientsikkerhed i sundhedsvæsenet. Opgaverne omfatter navnlig kliniske kvalitetsdatabaser, kliniske retningslinjer, vurdering af behandlingsmetoder og sundhedsteknologi, patientsikkerhedsarbejde samt analyser og vidensproduktion til understøttelse af kvalitetsudvikling og prioritering.

Viden og anbefalinger fra SundK anvendes bredt i det danske sundhedsvæsen til kvalitetsudvikling og som retningsgivende dokumenter for patientbehandling i Danmark.

SundK's arbejde afhænger bl.a. af tillid til, at produkter udarbejdes af kvalificerede og upartiske personer. SundK's habilitetspolitik har derfor til formål at sikre uvildighed og troværdighed i instituttets virke.

Habilitetspolitikken skal således understøtte, at SundK's produkter ikke påvirkes af uvedkommende hensyn f.eks. interesser af personlig, institutionel eller økonomisk karakter, der kan svække tilliden til de involveredes upartiskhed i relation til arbejdet.

Anvendelsesområde og grundlag

Habilitetspolitikken tager udgangspunkt i Forvaltningslovens kapitel 2 om inhabilitet.

Habilitetspolitikken omfatter også forhold, hvor der ikke træffes afgørelse i egentlig juridisk forstand.

Det gælder udarbejdelsen af eksempelvis retningslinjer, anbefalinger, vurderinger, kvalitetsindikatorer mv, der har betydning for praksis i sundhedsvæsenet.

Faktaboks: Habilitetspolitikken for SundK fungerer som et fortolkningsbidrag og en konkretisering af lovgivningen inden for SundK's ansvarsområde – og etablerer en fælles organisatorisk praksis for alle involverede i SundK's arbejde.

Forvaltningslovens definition af habilitet

Det følger af Forvaltningslovens beskrivelse af habilitet, at den, der virker inden for det offentlige, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis vedkommende selv eller vedkommendes ægtefælle, børn og andre i nært slægtskab har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.

En person betragtes som inhabil, når der foreligger:

- En væsentlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald (direkte eller via nærtstående).
- Tilknytning til virksomheder eller organisationer med særinteresser i sagen.
- Andre forhold, der kan rejse tvivl om personens upartiskhed.

Se desuden s. 9, afsnit "Forhold og typer af aktiviteter, der indgår i vurdering af habilitet".

Om forskellen på interessekonflikt og habilitet

En person kan godt være habil, selvom der foreligger en interessekonflikt. Det afgørende er, om interessekonflikten er så væsentlig, at der kan rejses rimelig tvivl om personens upartiskhed i den konkrete sag. Derfor er det vigtigt, at interessekonflikter vurderes konkret. Mange forhold skal blot oplyses, og vil ikke medføre inhabilitet.

Potentielle interessekonflikter vurderes af SundK for at afgøre, om der er risiko for, at personens uvildighed eller upartiskhed er kompromitteret. Hvis det vurderes, at der foreligger forhold, der udgør en væsentlig risiko for, at en interessekonflikt kompromitterer uvildighed eller upartiskhed, kan det føre til, at personen konstateres inhabil og derfor ikke må deltage i det pågældende arbejde. Når en person konstateres inhabil, vil det blive vurderet, om der er tale om generel eller specifik inhabilitet, se s. 9, afsnit "Generel og speciel habilitet".

Habilitetserklæring – deklareret af interessekonflikt

Habilitetserklæring er en erklæring, hvor en person oplyser (deklarerer) eventuelle forhold, der kan skabe interessekonflikter i relation til den opgave eller beslutningsproces, vedkommende skal deltage i.

Der anvendes habilitetserklæringer i SundK for at understøtte, at alle der deltager i arbejde i regi af SundK kan handle uvildigt og upartisk ved tidligt at identificere forhold, der kan påvirke upartiskheden. Habilitetserklæringerne er samtidig med til at skabe gennemsigtighed og åbenhed i processen og bidrager til ensartede procedurer, så alle behandles efter samme principper.

Habilitetserklæringen:

- Udfyldes som udgangspunkt ved opstart af en ansættelse, opgave eller udpegning til organ
- Opdateres ved væsentlige ændringer
- Fornyes mindst hvert år: Råd, Bestyrelse, Fagligt Udvalg og medarbejdere
- Fornyes mindst hvert tredje år: øvrige

Der udarbejdes ikke særskilte habilitetserklæringer for hver enkelt opgave, som den enkelte må være involveret i. Ved involvering i nyt arbejde skal den enkelte derfor gennemgå sin eksisterende habilitetserklæring for at vurdere, om den nye opgave giver anledning til en opdatering. På den baggrund kan SundK foretage en vurdering af habiliteten i forhold til den konkrete opgaveløsning.

Ansvar

Det påhviler den enkelte person at oplyse om eventuelle udfordringer med habilitet. Den enkelte har til enhver tid ansvaret for at opdatere sin habilitetserklæring, hvis der opstår væsentlige ændringer eller konkrete forhold, der kan påvirke habiliteten i den enkeltes opgavevaretagelse. Dette gælder uanset, om der er gået under et/tre år siden seneste indsendte habilitetserklæring.

Hvem skal udfylde habilitetserklæring?

Der skal indhentes habilitetserklæringer for alle, der er involveret i opgaveløsning i tilknytning til SundK (herefter benævnt "medlemmer"):

- Medlemmer af bestyrelse, råd, det faglige udvalg
- Personer involveret i fagligt arbejde i regi af SundK, herunder
 - Styregrupper for kvalitetsdatabaser
 - Forfattergrupper som deltager i udarbejdelsen af kliniske retningslinjer, og visitationsretningslinjer
 - Fagudvalg for vurderinger og analyser
 - Patientrepræsentanter

Der kan være tilfælde, hvor det vil være relevant at indhente en habilitetserklæring hos øvrige personer.

Medarbejdere i SundK skal også udfylde en habilitetserklæring.

Oplysninger i en habilitetserklæring

Udfyldelse af en habilitetserklæring afklarer følgende forhold:

- Aktuelle og nylige relationer og tilknytning (seneste 2 år) til en privat virksomhed eller privat organisation, som opererer indenfor SundK's opgaveområde (jf. punkt 1), herunder private hospitaler og klinikker, lægemiddelproducenter og -importører og medicoindustrien (herefter benævnt "virksomhed" herunder:
 - Ejerskab (aktier, anparter mv.)
 - Bestyrelses- eller ledelsesposter
 - Økonomiske interesser og honorarbaseret arbejde (herunder deltagelse i advisory board, sponsorerede rejser, konferencedeltagelse, undervisning el.lign.)
 - Patenter
- Ægtefælles/samlevers og børns aktuelle medejerskab, ansættelse, eller anden aktuelle tilknytning til en virksomhed
- Andre forhold, som bør indgå i vurderingen af inhabilitet.

Vurdering og håndtering af habilitet

Når habilitetserklæringen er udfyldt, foretages der en konkret vurdering af, om der er risiko for inhabilitet. Vurderingen foretages af SundK's personale med juridisk indsigt eller under vejledning af jurister.

Vurderingen af habilitet tager udgangspunkt i oplysningerne, der er afgivet i habilitetserklæringen. Først identificeres eventuelle interessekonflikter, dvs. personlige, økonomiske eller andre forhold, der potentielt kan påvirke objektiviteten. Herefter vurderes det, om disse konflikter medfører inhabilitet, dvs. om vedkommende ikke bør deltage i sagen. Der vil som udgangspunkt ikke længere foreligge inhabilitet, når et forhold ligger mere end 2 år tilbage.

Medlemmer, der repræsenterer regioner, kommuner, offentlige hospitaler, faglige organisationer, patientforeninger osv. i udvalg og lignende, antages at varetage disse parter synspunkter. Det forhold at et medlem repræsenterer eller varetager en særlig interesse i en sag fører i udgangspunktet ikke til inhabilitet, når vedkommende er udpeget til at varetage denne interesse.

Ved uenighed om vurdering af inhabilitet med et medlem, forelægges sagen for SundK Direktionen.

Generel og speciel inhabilitet

Hvis et medlem vurderes at være inhabilt, tages der stilling til, om der er tale om generel eller specifik inhabilitet.

Generel inhabilitet betyder, at medlemmet ikke kan deltage i arbejde relateret til SundK. Det indebærer, at vedkommende ikke kan indgå som medlem af et udvalg, en bestyrelse, et råd, et fagudvalg, en styregruppe eller lignende.

I andre tilfælde kan der være tale om speciel inhabilitet, hvor udelukkelsen kun vedrører bestemte sager eller beslutninger, hvor det ikke kan udelukkes, at uvedkommende hensyn kan påvirke upartiskheden. Dette kan betyde, at medlemmet ikke deltager i møder, diskussioner og beslutninger, der vedrører den konkrete sag. En person kan med andre ord fortsætte med at deltage i et udvalg, en gruppe o.l., men skal undlade at deltage i den specifikke opgaveløsning, hvor vedkommende er inhabil.

Karensperiode

Hvis et medlem må træde ud af en aktivitet på grund af inhabilitet, kan vedkommende – efter en konkret vurdering – genindtræde tidligst seks måneder efter den pågældende aktivitet. Denne periode fungerer som en karensperiode. Ved deltagelse i et advisory board gælder en karensperiode på 24 måneder, jf. s. 10, afsnit "Advisory boards og anden form for rådgivningsaktiviteter".

Forhold og typer af aktiviteter, der indgår i vurdering af habilitet

Nedenfor fremhæves de væsentligste forhold og typer af aktiviteter, der indgår i SundKs vurdering af habilitet. Disse kan blandt andet omfatte:

- Advisory boards eller anden form for rådgivningsaktiviteter
- Deltagelse i forskningsaktiviteter eller -samarbejder
- Modtagelse af økonomisk støtte, honorar, sponsorering eller tilsvarende ydelser
- Deltagelse i møder, konferencer og lignende arrangementer
- Ejerskab af private virksomheder, som opererer indenfor SundK's opgaveområde
- Ejerskab af aktier

Advisory boards og anden form for rådgivningsaktiviteter

Et advisory board er et rådgivende forum, som en virksomhed kan nedsætte med eksterne eksperter som sparringspartnere. Formålet er at få input til strategi, udvikling og forretningsmæssige beslutninger.

Rådgivningsaktiviteter – lønnede, såvel som ulønnede – omfatter situationer, hvor et medlem giver faglig sparring uden for et egentlig advisory board. Det kan fx være ved lukkede møder, workshops eller fokusgrupper, hvor kun én virksomhed deltager, og hvor specifikke emner drøftes efter virksomhedens ønske og interesser.

Rådgivningen kan omfatte bl.a. erfaringer med lægemidler eller medicinsk udstyr, viden om sygdomsområder samt input til patientinformation eller produktudvikling.

Det anses i udgangspunktet ikke som inhabilitet, hvis et medlem har deltaget i et advisory board eller rådgivning for en virksomhed uden relevante interesser eller produkter indenfor genstandsfeltet for det arbejde, som vedkommende indgår i i regi af SundK.

Det vil være tale om inhabilitet, hvis medlemmet har deltaget i advisory boards eller rådgivning inden for de seneste to år for en virksomhed med interesser eller produkter indenfor genstandsfeltet for det arbejde, som vedkommende indgår i i regi af SundK – eller efter indtrædelse i det pågældende arbejde i regi af SundK.

Deltagelse i forskningsaktiviteter eller -samarbejder

Deltagelse i forskningsaktiviteter helt eller delvist finansieret af virksomheder kan medføre inhabilitet.

Risikoen opstår særligt, hvis forskningen vedrører et produkt eller et område, som er genstandsfelt for det arbejde, som vedkommende indgår i i SundK, og hvis medlemmet personligt modtager honorar eller forskningsmidler.

Deltagelse i forskningsaktiviteter, hvor finansieringen administreres af ansættelsesstedet (fx hospitalet), og medlemmet ikke personligt modtager betaling, anses som udgangspunkt ikke for inhabilitetsskabende. Det samme gælder deltagelse i f.eks. investigatormøder relateret til igangværende studier, når rejse- og opholdsudgifter håndteres af ansættelsesstedet og refunderes direkte dertil, forudsat at omkostningsniveauet er rimeligt.

Derimod vil der som udgangspunkt foreligge specifik inhabilitet, hvis et medlem udfører forskning i privat regi med personlig betaling fra den pågældende virksomhed, der har interesser relateret til SundK's arbejdsområde.

Modtagelse af økonomisk støtte, honorar, sponsorering eller tilsvarende ydelser

Modtagelse af betaling, honorar eller sponsorering fra virksomheder, der har interesser relateret til SundK's arbejdsområde, kan gøre modtageren inhabil.

Det anses som udgangspunkt ikke for inhabilitetsskabende, hvis betalingen er modtaget inden deltagelse i det pågældende arbejde i regi af SundK (medmindre der er tale om gentagne betalinger), eller hvis sponsoratet/den økonomiske støtte tildeles via hospitalets ledelse uden virksomhedens indflydelse, og hvor virksomheden alene yder økonomisk støtte uden at påvirke indhold eller deltagere.

Derimod anses det som inhabilitetsskabende, hvis et medlem efter udpegning eller ansættelse modtager betaling, honorar eller sponsorering fra en virksomhed der har interesser relateret til SundK's arbejdsområde, eller hvis virksomheden har indflydelse på tildeling eller udvælgelse af modtagere.

Deltagelse i møder, konferencer og lignende arrangementer

Det er ikke inhabilitetsskabende at deltage i faglige arrangementer – heller ikke selv om de afholdes af en enkelt virksomhed.

Det vil dog som udgangspunkt være inhabilitetsskabende, hvis et medlem deltager aktivt som fx oplægsholder, underviser eller debattør i arrangementer, der:

- udelukkende arrangeres af én virksomhed med interesser indenfor det konkrete arbejde i regi af SundK
- omhandler lancering eller markedsføring af virksomhedens produkter, pipeline strategi eller forretningsforhold

Det anses ikke for inhabilitetsskabende at deltage aktivt som fx oplægsholder, underviser eller debattør i faglige arrangementer:

- arrangeret af virksomheder uden tilknytning til eller interesse indenfor det konkrete genstandsfelt, som vedkommende indgår i
- med flere arrangører/sponsorer, hvor virksomheden kun har en bagvedliggende, administrativ rolle

Deltagelse i bespisning i forbindelse med faglige arrangementer er ikke inhabilitetsskabende, forudsat at omkostningsniveauet er rimeligt. Der må ikke være tale om en privat middag¹.

Ejerskab af aktier

Hvis et medlem selv, dennes ægtefælle/samlever eller ikke-myndige børn ejer aktier, anpartar eller lignende i virksomheder med interesse indenfor det konkrete arbejde i regi af SundK, vil dette som udgangspunkt medføre inhabilitet i forhold til deltagelse i arbejdet indenfor det pågældende område. Hvis et medlem selv, dennes ægtefælle/samlever eller ikke-myndige børn ejer aktier, anpartar eller lignende i virksomheder med interesser indenfor det konkrete faglige område, som medlemmet skal

¹ En privat middag referer til en sammenkomst med få og inviterede deltagere, ofte arrangeret af én aktør. Da adgangen er begrænset, kan sådanne middage rejse habilitetsmæssige bekymringer, idet de kan opfattes som en personlig fordel eller en tæt relation til aktøren.

deltage i i regi af SundK, vil dette som udgangspunkt medføre inhabilitet. Aktiebesiddelsens størrelse er ikke afgørende.

Aktiebesiddelse vil kun medføre inhabilitet, når der er tale om direkte ejerskab i relevante virksomheder eller sektorer. Aktiebesiddelser gennem investeringsforeninger, pensionsordninger eller lignende er ikke omfattet, så længe den pågældende ikke har indflydelse på sammensætningen af investeringerne, og ordningen ikke er knyttet til en bestemt virksomhed.

Vurderingen af, om aktiebesiddelse m.v. kan føre til inhabilitet, sker i forhold til den konkrete opgave eller det område, som medlemmet skal arbejde med. Det er en forudsætning for evt. inhabilitet, at medlemmet er vidende om den nærmeste pårørendes aktiepost.

Det anses ikke for inhabilitetsskabende, at:

- eje aktier i virksomheder uden interesse indenfor det konkrete arbejde i regi af SundK, eller
- eje aktier via investeringsforeninger eller pensionsordninger uden direkte indflydelse på porteføljen.

Det anses som inhabilitetsskabende, hvis et medlem besidder aktieposter i virksomheder med interesse indenfor det konkrete arbejde i regi af SundK.

Ejerskab af privat virksomhed, som udbyder sundhedsydelser, herunder almen lægepraksis/klinik eller privat speciallægepraksis

Det er som udgangspunkt ikke i sig selv inhabilitetsskabende, at en speciallæge eller alment praktiserende læge ejer en privat klinik, praksis eller virksomhed. Ejerskab – eller medarbejderejerskab – i en privat sundhedsvirksomhed udelukker derfor ikke automatisk deltagelse i arbejde i SundK.

Det afgørende for vurderingen af habiliteten, er om der i den konkrete sag foreligger en tilknytning, som indebærer, at medlemmets økonomiske interesser kan blive væsentligt påvirket af det arbejde, der udføres i SundK. I sådanne situationer kan der opstå inhabilitet. Der skelnes mellem ansættelse og ejerskab, idet almindelig ansættelse ikke anses for inhabilitetsskabende. Hvor en konkret opgave eller beslutning kan have væsentlig betydning for den pågældendes økonomiske interesser som ejer, kan der blive tale om inhabilitet.

Offentliggørelse

Habilitetserklæringer fra medlemmer af bestyrelse, råd, det faglige udvalg, direktion og fagpersoner involveret i arbejde i regi af SundK (jf. s. 8, afsnit "Oplysninger i en habilitetserklæring") offentliggøres på SundK's hjemmeside. Erklæringerne fjernes som udgangspunkt en måned efter, at samarbejdet er afsluttet, medmindre der er faglige grunde til at bevare dem offentliggjort i en længere periode. Uaktuelle erklæringer journaliseres i SundK's arkiv og kan findes frem ved behov.

For direktionen offentliggøres habilitetserklæringer, så længe de er ansat i SundK.

Oplysninger om værdien af aktier og nærtstående tilknytning til relevante virksomheder offentliggøres ikke, men indgår i den interne habilitetsvurdering og journaliseres. Personfølsomme oplysninger på den, der har udfyldt erklæringen, samt personoplysninger om pårørende anonymiseres inden offentliggørelse. Patienter/patientrepræsentanter kan få sløret sit navn.

Særlige situationer

SundK kan undtagelsesvist og i helt særlige situationer beslutte at se bort fra en persons inhabilitet, i tilfælde, hvor statuering af inhabilitet kan føre til, at et udvalg mv. vil miste sin beslutningsdygtighed, eller hvis det vil være særligt betænkeligt, at det inhabile medlem ikke er med til at behandle sagen. Dispensation forudsætter altid en konkret og restriktiv vurdering af, om den inhabile persons deltagelse er uomgængeligt nødvendig. I vurderingen lægges vægt på, om den inhabile person har en særlig ekspertise, og om den pågældende beslutning, vurdering mv. ikke kan udsættes uden væsentlig skade for offentlige eller private interesser, f.eks. patienternes interesser. En eventuel dispensation er snævert afgrænset og gælder udelukkende for den konkrete sag eller opgave, som begrunder dispensationen. I sådanne tilfælde, vil SundK åbent deklarere, at der foreligger inhabilitet, men samtidig redegøre for, hvorfor den pågældende fortsat deltager i det konkrete arbejde.

SundK vil således kunne dispensere fra ovenstående regler i situationer, hvor det skønnes nødvendigt. Det er direktionen for SundK, som kan træffe beslutning om dispensation, og begrundelsen skal fremgå af direktionsreferatet.

Ikrafttræden af habilitetspolitik

Habilitetspolitikken træder i kraft den xx

Bestyrelsen for SundK forelægges oversigt over sager vedr. inhabilitet i SundK én gang årligt.

Eventuelle ændringer af habilitetspolitikken skal forelægges til bestyrelsens beslutning.

